

На базовому рівні викладач вже володіє основами педагогічної майстерності (гуманістичною спрямованістю), вміє побудувати відносини зі студентами та колегами на позитивній основі. Предмет викладання він засвоїв, а також методично правильно будує навчальний процес.

Досконалий рівень передбачає, що викладачу властиві чітка узгодженість дій, співробітництво через спілкування, планування й організація діяльності на тривалий проміжок часу з метою розвитку особистості, критичне ставлення до власного досвіду, самовизначення позитивних і негативних рис своєї педагогічної діяльності.

Творчий рівень – найвищий. Викладач ініціативно і творчо підходить до професійної діяльності, є генератором ідей, здатний відходити від традиційних схем, швидко вирішує проблемні ситуації. Його праця вирізняється оригінальністю прийомів взаємодії з опорою на рефлексію. Крім того, такий професіонал здатний бачити проблему у цілому, вміє зосередити увагу на головному. На даному етапі проявляється індивідуальний стиль діяльності.

Таким чином, педагогічна майстерність – сукупність певних якостей особистості, зумовлених психолого-педагогічною підготовкою, і здатність оптимально вирішувати поставлені завдання.

Список посилань

1. Лекції з педагогіки вищої школи : навч. посібник / за ред. В. І. Лозової. Харків : ОВС, 2010. С.390–414.
2. Приходько А. И., Щекіна Н. Б. Основы педагогического мастерства: учебно-методическое пособие для студентов высших учебных заведений. Харьков: Издатель Шуст А. И., 2001. 88 с.

О. А. Стасевська, канд. філос. наук, доц.

ЕТИКА В УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ОСВІТІ

У нинішньому суспільстві досить гостро постає питання про місце і роль етики в системі гуманітарної культури, яке актив-

но осмислюється як професійними філософами-етиками, так і звичайними людьми. Воно не є оригінальним, адже активно висвітлюється в працях вітчизняних і закордонних науковців та практиків. Питання необхідності етики як компонента культури, а відповідно й інноваційного розвитку освіти як її невід'ємної частини в сучасному світі тільки поянюється, декларується як нагальне без масштабного практичного застосування.

Тож постановка цієї проблеми має декілька аспектів: по-перше, традиційне ставлення до етики як до базової освітянської складової в культурі; по-друге, сприймання етики як нормативної системи, провідного регулятора взаємовідносин у навчальному середовищі; по-третє, етика є навчальною дисципліною у вищій школі; по-четверте, визнання кризи освіти і культури в цілому як наслідку недостатньої етизації свідомості соціуму.

Напрями еволюції гуманітарної науки такі, що етичні знання стають чи не найважливішим елементом всієї стратегії вищої школи. Етика з академічної філософської дисципліни, що тяжіє до моралізаторства і повчальності, має перетворитися в найголовнішу галузь дослідження. З давніх часів вона розглядається саме як прикладна філософія, тобто як керівництво з практичної моральності, що вирішує найактуальніші проблеми життя у політиці, бізнесі, врегулюванні взаємин людини з природою, суспільством, світом і Всесвітом.

Етизація університетського простору абсолютно відповідає сьогоднішнім тенденціям розширення автономії університетів, лібералізації вищої освіти, а також всієї освітньої політики, частиною якої є зростання культури якості вищої освіти. Забезпечення якості вищої освіти потребує: вирішення організаційних проблем, вдосконалення нормативної бази, реалізації кадрової політики тощо. Формування та модернізація культури якості вищої освіти здійснюється у визначеному інституційному середовищі конкретними учасниками освітнього процесу, отже, її активне просування/гальмування залежить від їх моральної мотивації. Ефективність кадрової політики потребує дотримання таких вимог до фахівців вищої школи, як: професійна та моральна компетентність науково-дослідних й педагогічних працівників; здатність до універсального, творчого, соціально відпо-

відального мислення; участь у створенні методичного забезпечення навчального процесу; використання новітніх навчально-інформаційних технологій; вільне володіння іноземними мовами; спроможність працювати в умовах інституційної відкритості; академічна мобільність та ін. Все це передбачає належну етичну мотивацію та високий рівень загальноморальної культури як підґрунтя особистої відповідальності.

Формування культури якості освіти означає подолання жорсткого директування, що обмежує академічні свободи, захоочування ініціативи викладачів щодо їх саморозвитку та самовдосконалення. У цьому контексті етичні засади викладацької діяльності, моральні настанови педагогів є передумовою дієвості політики якості. Володіння інноваційними методиками і технологіями, додержання принципу партнерства у навчальному процесі, високий рівень мотивації зворотного зв'язку зі студентством як необхідна умова постійного підвищення професіоналізму та кваліфікації – це головні вимоги до педагогічного складу вищого навчального закладу.

Доцільно зробити акцент на ролі етичного фактору у подоланні корупції у вищій освіті як засобу посилення відповідальності наставників за якість освіти.

Неможливо не враховувати виховний потенціал університетського середовища, в якому відбувається становлення особистості, з усталеними ціннісними орієнтирами, ідеалами, моральними принципами, загальножиттєвими та професійними настановами. Фахівець, який має надсучасні знання та навички, без стійких етичних засад не може повноцінно реалізувати себе на благо суспільства. Становлення його поза етикою – культурна і освітня утопія, оскільки істинні знання невід'ємні від доброчесності, як невід'ємні добро та істина. Втім можна констатувати, що намітилась тенденція на прагматичне, спеціалізовано-утилітарне ставлення до вищої освіти, зведення університетської освіти до «натаскування» в професійній сфері та «непомітного» ігнорування етичної складової.

Наріжним каменем реформування і модернізації університетської освіти є постать викладача, тому і розв'язання стратегічних інноваційних завдань необхідно починати з духовно-

моральної культури педагогічного складу. Поведінкові етичні стандарти наставників мають пріоритетне значення: поєднання професійної майстерності, сумлінного виконання обов'язків, поважливого ставлення до студента, неухильного виконання правових засад вищої школи, неприпустимість корумпованої поведінки тощо.

Висновок очевидний – нейтральної етично університетської освіти бути не може. Наголошення на професіоналізації та спеціалізації університетської освіти (що абсолютизується в інформаційному, техногенному суспільстві) може призвести до руйнації цілісності особистості. Соціально-культурна мета модернізації вищої освіти в Україні, на наш погляд, полягає в тому, щоб надати освіті як інституту культури високого етичного статусу.

О. І. Тищенко, канд. юрид. наук, доц.

СКЛАДОВІ ОСОБИСТІСНОЇ КУЛЬТУРИ ВИКЛАДАЧА

Сучасний наставник повинен володіти високою педагогічною культурою та викладацькою майстерністю, що є рушійною силою впровадження гуманістичного, особистісно орієнтованого підходів у вишах. Лише в культурному середовищі можуть зрости фахівці, здатні творчо мислити, створювати інтелектуальні цінності, яких завжди потребує вища школа і суспільство в цілому. Традиційно виокремлюють такі складові педагогічної культури: ерудиція, наукові знання і світогляд; комунікативна культура; психолого-педагогічна і методична підготовка, педагогічна майстерність; персональні якості (духовне багатство, гуманізм, справедливість, толерантність, відкритість, оптимізм, прагнення до самовдосконалення); розвинуте професійно-педагогічне мислення, фахова компетентність; педагогічна техніка (як сукупність прийомів володіння собою і прийомів впливу на інших вербальними і невербальними засобами).

Педагогічна культура є специфічним індивідуальним утворенням, діалектичною інтегрованою єдністю педагогічних цінностей, між якими існують певні зв'язки і відношення, що формуються, реалізуються і вдосконалюються в різноманітних

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО
ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ ЕТОС

*Тези доповідей та повідомлень учасників
XI конференції школи педагогічної майстерності
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

Частина 2

Харків
2017

Освітні технології та педагогічний етос. Частина 2: тези доповідей та повідомлень учасників XI конференції школи педагогічної майстерності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого / за заг. ред. В. В. Комарова. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. – 84 с.

З М І С Т

Розділ І. Технології та інтерактивні методи викладання

Берченко Г. В.	Перспективи впровадження дистанційного навчання.....	3
Євков А. М.	Стан та перспективи вищої юридичної освіти України у контексті розвитку високих технологій та ІТ-сфери.....	6
Каламайко А. Ю.	Використання інформаційних технологій при проведенні індивідуальних та контрольних робіт.....	9
Копиця Є. М.	Інформаційні технології в навчальному процесі: мультимедійні презентації як вид індивідуальної роботи студента.....	12
Малєєва Т. Є.	Організація самостійної роботи студентів з використанням інформаційних технологій..	14
Мясоєдова С. В.	Переваги та недоліки електронної педагогіки.....	15
Світлична Г. О.	Дистанційне навчання як компонент інноваційного освітнього процесу в умовах модернізації вищої освіти в Україні.....	18
Сергєєва Г. А.	Електронне навчальне середовище у викладанні іноземних мов: переваги та проблеми.....	21
Таволжанський О. В.	Інноваційне теперішнє у парадигмі сучасного освітнього процесу.....	24
Пушняк О. В.	Електронна педагогіка: плюси та мінуси....	27
Ус М. В.	Методичні засади проведення практичних занять з дисципліни «Цивільне право України».....	29
Цесарський Ф. А.	Вища освіта в умовах інформаційного суспільства.....	31

Розділ II. Питання професійного етосу викладача

Бровченко Т. І.	Аналіз професійної діяльності викладача вищого навчального закладу.....	33
Баламугова Н. М.	Особливості та структура професійної діяльності викладача фізичного виховання...	35
Бенедик В. І.	Відображення образу викладача у свідомості студентів як фактору особистісного та професійного самовизначення.....	38
Булулуков О. Ю.	Культура особистості викладача та її складові.....	40
Володіна О. О.	Викладач – взірць особистої культури.....	43
Давиденко С. В.	Культура педагогічного спілкування викладача вищого навчального закладу України.....	46
Іванцова А. В.	Педагогічна культура викладача.....	49
Кривобок В. В.	Проблеми регламентації професійної етики викладачів.....	51
Марочкін О. І.	Етизація вищої юридичної освіти: деякі питання.....	55
Мелякова Ю. В.	Культура особистості викладача: вимоги, критерії, значимість.....	57
Моторигіна М. Г.	Професійні обов'язки викладача.....	58
Покальчук М. Ю.	Викладач як носій соціальності, гуманності, професіоналізму.....	61
Політанський В. С.	Ідеал сучасного викладача вищої школи.....	63
Приходько Г. І.	Рівні педагогічної майстерності.....	66
Стасевська О. А.	Етика в університетській освіті.....	68
Тищенко О. І.	Складові особистісної культури викладача...	71
Тітомир О. С.	Правове виховання як головний професійний обов'язок викладача.....	73
Чиркін А. С.	Культура особистості викладача вищого навчального закладу.....	75
Шумейко О. А.	Мовлення як складова загальної культури викладача юридичного вишу.....	78

Наукове видання

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ ЕТОС

*Тези доповідей та повідомлень учасників
XI конференції школи педагогічної майстерності
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого*

Частина 2

За загальною редакцією В. В. Комарова

Відповідальний за випуск *В. М. Єрмолаєв*

Редактори: *В. В. Арнаутова,
Л. М. Рибалко,
Л. В. Русанова*

Комп'ютерна верстка: *Л. П. Лавриненко,
А. В. Старжинська*

Підп. до друку 14.11.2017. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 5,3. Облік.-вид. арк. 3,9. Вид. № 538.
Тираж 67 прим. Зам. № 96. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.